

Copyright © 2019 Aramis Print s.r.l. pentru prezenta ediție în limba română.

Toate drepturile rezervate. Nicio secțiune din această carte nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nicio formă și prin niciun mijloc, electronic sau mecanic, incluzând fotocopierea, înregistrarea audio sau orice altă formă de stocare a informației, fără acordul în scris al editorului.

Redactare: Maria Lațchici, Laura Udrea

DTP: Carmen Diana Mateescu

Corectură: Eugenia Oprea

Copertă: Iulian Bogaciev

ISBN: 978-606-009-232-2

Aramis Print s.r.l. • Redacția și sediul social:

B-dul Metalurgiei nr. 46-56, cod 041833,

sector 4, București, O.P. 82 I.C.P. 38,

tel.: 021.461.08.10/14/15; fax: 021.461.08.09/19

e-mail: office@edituraaramis.ro

Departamentul desfacere: tel.: 021.461.08.08/12/13/16, fax: 021.461.08.09/19;

e-mail: desfacere@edituraaramis.ro

www.librariaaramis.ro

www.edituraaramis.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BEKAVAC, LUKA

Viljevo / Luka Bekavac ; trad. din lb. croată de Constantin Ghirdă, - București

: Editura Aramis, 2019

ISBN 978-606-009-232-2

L. Ghirdă, Constantin (trad.)

821.163.42

LUKA BEKAVAC

VILIEVO

TRADUCERE DIN LIMBA CROATĂ
DE CONSTANTIN GHIRDĂ

București, 2019

AUGUST

N-are sfârșit (24 cm. *deteriorați*) nu se termină niciodată... era cândva Sfânta Scriptură, dar se pare că și (8 cm *deteriorați*) cercului, fără început și nu are sfârșit (*liniște 58 de secunde*). Când mă gândesc la acest lanț în care am fost ferecați... din care ne-am desferecat, dacă se poate spune asta (*zgomote 3 secunde*), când mă gândesc la el... să spunem ca la o linie, un strop de sânge care se rostogolește spre viitor și lasă o urmă... (*neinteligibil*) cineva mă ține de mână, ferm, în genealogie, și nu sunt prea sigură unde mi-e mâna, e liberă sau (*zgomote 2 secunde*) pentru Eliza... însă cealaltă mână a acestei *femei din trecut*, al cărei chip nu-l pot vedea, este sigur legată de o mână anterioară, iar cealaltă (*deteriorat 4 secunde*) și mai îndepărtată: una o ține pe cealaltă de mână, a doua pe a treia, o serie care merge mult în urmă... ca și cum, de fapt, nu este o direcție a timpului, o procesiune de generații dispărute... de foste vieți... ci o extensie a unui țesut, un grup de celule ale aceleiași plante, poate lujerul unei flori... dacă aș închide ochii, de pildă... din vârf s-ar deschide o perspectivă... (*liniște 5 secunde*)... de pe o petală ar apărea într-un târziu, *la sfârșit*, din margini nu se mai vede pământul, respectiv chipul unei străvechi (*interferențe 4 secunde*) dacă *una* din femeii a deschis cercul... numai această linie milenară, de fapt prăbușirea ei, o curbă în nemărginire de parcă s-ar îneca în nori, deși nu asta ar trebui să semnifice... nu trebuie să semnifice că dezastrul nostru a întrerupt cu adevărat această serie, probabil în toate acestea nu există nicio profunzime, norii aceia care înghit acest povârniș reamintesc mai curând de suprafața unei ape sau ceva similar, o masă curgătoare în care nu putem pătrunde, însă nici

nu ne putem îneca, evident, am supraviețuit, iar curentul duce, totuși, într-o direcție complet necunoscută, doar floarea decapitată, poate doar o petală moartă sau o particulă de polen: asta suntem noi două. (*liniște 7 secunde*) Nimic altceva... Nimic special. Tot ce a fost înainte a fost în totalitate (*neclar*) cercul nostru cel mai important, sursa întâmplărilor pe care se află povara cea mai mare, acum mi-e clar, Slavă Domnului, cât am fost de mioape să credem că noi două suntem *ultimele*, puteam fi *omega* în aceeași măsură în care Petar putea fi *alfa*: tot cercul n-a fost decât o verigă, iar din mijlocul lanțului nu se văd capetele, așa spunea și Gerda în momentele sale mai puțin tipice, *primul și ultimul* n-au, de fapt, nicio legătură cu timpul, este ceea ce se află în afara seriei... iar această fericită împrejurare că haosul s-a epuizat și, după cât se pare, în cele din urmă a renunțat, cel puțin în acest ciclu, la o rundă care privea viețile noastre, nu înseamnă că totodată s-a produs sfârșitul lumii și al timpului, înseamnă doar că, probabil, nu ne mai caută nimeni, nimeni nu dorește să ne omoare... sau cel puțin să ne înhațe, dacă, deci, acum suntem pe fundul acelei urme de picături de sânge sau la vârful florii de familie, ca polen, praf, ce ar putea să ne împrăștie cu o singură suflare, însă asta nu mai interesează pe nimeni: putem muri, putem continua să creștem și să ne înmulțim, însă nimeni nu va mai vedea asta... deși, dacă te gândești mai serios, întreagă această poveste despre cum curgem în aval în genealogie, și unele chiar mai departe, și cum niciuna din noi nu se poate întoarce și nici sări înainte din locul unde este țesută, în general, nu are sens dacă este valabil tot ce s-a repetat de atâtea ori înainte de catastrofă, *marele e în mic*, drumul în sus și drumul în jos e la fel, întregul se află în fragment (*neclar*) o evanghelie fractală. Eliza însă nu și-a bătut niciodată capul cu aceste probleme... pentru ea n-am fost decât niște asistente medicale, un serviciu de ambulanță care strânge răniții dezorientați de pe câmpul de luptă... nu știu dacă a văzut vreodată ceva (*interferențe 5 secunde*) sau doar o mobilizare politică, deși în mod sigur ea n-ar fi spus că asta e politică, în cerc eram prea puțini... nu-mi amintesc...

probabil s-a gândit că nu sunt capabilă să discut despre asta... mă doare stomacul când îmi amintesc toate astea... însă astăzi ar putea fi și din cauza prunelor, am cam exagerat... probabil nu erau suficient de coapte... sunt plină de apă... (*liniște 4 secunde*)... ceva s-a deplasat... ca o ființă vie, soarbe sucurile (*neclar*) hrănesc copilul, inconștient, împotriva voinței mele... totuși, astea nu sunt decât prostii, nu știu de unde aş putea eu să știu că este un copil și cum se simte o femeie însărcinată... (*liniște 9 secunde*)... probabil că mi-ar fi mai ușor dacă m-aș așeza... însă așa e mai comod, aici e așa de frumos... cea mai bună cuvertură pe care o avem, cel puțin dintre acelea care mirosoare a iarbă... și o asemenea perspectivă... numai cerul... îmi plac aceste după-amieze, două trei firicele de nor, ca niște vată sau fulgi, ceva se leagănă la respirație (*zgomote 7 secunde*) respirația verii... e arșiță, arșiță mare... și atâta liniște, nu se întâmplă nimic în afară de aceste adieri ale vântului, vin și pleacă și eventual (*interferențe 12 secunde*) mâinile calde... se deschid niște uși, privire în alt spațiu, ceva invizibil din coconul în care mă aflu... iată-l, iată-l din nou... sunt acoperișuri, o pată verde argintie (*neclar*) când îmi întorc grumazul, ca o ramă... soarele aruncă raze multicolore, scoate ici și colo câte un punct, violet sau galben... și atunci mă cuprinde această impresie, văd prin această ușă, de parcă ar fi un corp, fără privire, trece prin ele... și în spate e un întreg univers, sau cel puțin toată Slavonia¹... îmi pot închipui unde a fost înaintea obrăzilor mei, înainte de a-mi intra sub cămașă: toate coroanele copacilor din pădure, stejarii și tufișurile, trifoiul și macii sălbatici, livezile pline de păpădii cu capetele cenușii și transparente, și mai înainte ogoarele, grâul, seceratul spicelor, strângerea prafului și a colbului, ca niște particule de aur... și mai înainte, deasupra albiei Dravei, ca într-un film cu încetinitorul, un patinoar (*zgomote 2 secunde*) o pojghiță de noroi verde... și încă mai-nainte?... păi, probabil, la început, a fost și acolo, la

¹ Regiune istorică situată în partea de sud a câmpiei Panoniei. Ocupă partea de est a Croației

Osiek², pe acoperișuri, pe străzi, prin piețe... (liniște 20 de secunde) ...are bine, acum e mai bine, a cedat puțin... uneori, când sunt întinsă așa pe cuvertură, mi se pare că sunt imponderabilă... însă nu mă tem că o să-mi iau zborul, mai curând aş spune că mă voi scufunda în pământ... mă ține doar plasa asta... albastru și roșu, roșu și albastru... dacă nu-mi ridic capul, se pare că nu are margini, pur și simplu se extinde, într-o natură cadrilată, acolo jos: cărări și trunchiuri, serii rectilinii, este, de fapt, o geometrie pură copiată însă dintr-un material organic, și toate aceste cercuri și linii, dacă mă uit la ele, așa de sus, mi se par la fel de abstracte ca o mostră de lână... aici totul este în perfectă ordine... de fapt, e greu de crezut că aceste livezi private, deși nu pot fi nimic altceva, totul este prea îngust pentru a fi o cultură industrială... însă totuși... aceste parcele simetrice, pătratele de cultură, ordinea perfectă a pomilor fructiferi și a grinzilor, potecile rectilinii, totul sub unghiuri bine măsurate, totul la 45 ° sau 90 °... habar n-am cât de mare a putut fi influența Elizei asupra pomilor fructiferi și cât a fost aceasta o combinație între climă și geniul foștilor proprietari și cine știe ce altceva, influența astrelor sau a curenților telurici care aici provoacă, evident, și unele lucruri mult mai stranii... când am ajuns, totul arăta neîngrijit, livezile și grădinile de legume, însă în mică măsură, ca și cum locatarii ar fi dispărut cu două săptămâni în urmă, însă era imposibil, casa arăta îngrozitor, de parcă ar fi fost goală de zece ani... iar pe ramuri atârneau fructele, splendide și perfect comestibile... îmi amintesc bine asta, călcam pe fructele putrede din iarbă, smulgeam tot ce era copt de pe ramuri, înfulecam fără noimă, fără teamă că ne otrăvim, fiindcă, înainte de asta, am trăit zile întregi doar cu apă și frunze și eram leșinate de epuizare... livezile așteptau, de fapt, aici, bine ordonate, iar Eliza a folosit doar prilejul, după ce am curățat și aranjat totul, și și-a arogat meritul pentru tot acest inexplicabil rod și pentru faptul că am fost salvate de foame, se pare, pentru totdeauna... (liniște 23 de secunde)... iată-l, iar începe... însă e puțin altfel... poate am

(zgomote 6 secunde) toate corpurile cerești (neclar) fructele din coroanele copacilor, azi Luna e într-o fază greșită, abia se vede, însă așa îmi place cel mai mult, sau primul sfer, deși e probabil mai frumoasă așa, ca o seceră de piatră... respectiv este.. un adular, dacă îmi amintesc bine... în crepuscul va (interferențe 9 secunde) ar răsună dacă aş lovi-o... influența sa asupra tot ce crește aici, o armă minerală... regret că n-am învățat niciodată biologia, nu credeau poate că va fi important deși probabil că asta nu e de acolo, asta ar fi mai curând ceva ca astroagronomia, poate... mă gândeam că sunt mai curând povești de babe, Gerda era alergică la superstiții, însă... nu știu... parcă în totul există matematică (zgomote 4 secunde) orientare, chiar dacă totul este arbitrar, ca aici, de pildă... unde suntem, de fapt, acum?... ieșim din casa de noapte, din Rac... sau am ieșit deja?... în sfârșit.. o perioadă de completă orbire, evident acest semn 69 apare ca un simbol al introversiunii, ceva mototolit, nedevelopat, ca un embrion sau două creaturi inferioare care își mușcă cozile... totuși, Racul reprezintă și o diluare, *solutio*, și o mișcare înainte-înapoi, înainte-înapoi, înainte-înapoi, are un fel de legătură cu canoanele, cu polifonia, perfect pentru Eliza... și poate cu șarpele ăla care arată ca un cerc închis... de fapt, nu, era altceva, deși părea asemănător, însă e ceva complet contrariu, cred, ceva ca o înțelepciune profundă, ceva indestructibil, o eternă reîntoarcere, nu-mi amintesc poate ceva ca *mic în mare*?... nu mai sunt sigură... însă e absolut sigur că Racul era vremea Elizei, toate aceste emoții prea mari însă înghițite cu atenție, închise în acea cutie toracică hiperumflată și transformate apoi (neclar) va chelfăni totul în jurul său... (liniște 8 secunde)... cine e vinovat... cred că mai curând m-aș sinucide decât să trăiesc așa... însă iată, ce să facem, suntem aici unde suntem... întâlnire sincronă... și nu e nimeni să ne ajute, să atenueze tensiunea, acum e târziu... deci unde rămăsesem, din platoșa Racului, din apă... în deschidere, în foc, gâtlejul Leului... vremea eliberării... a cui?... de ani de zile aici nu se petrece nimic... totuși, o asemenea măsurare a timpului a devenit realmente absurdă, de mult...

² Principalul oraș al regiunii Slavonia

dacă nu ar fi Eliza și calculele ei, nu s-ar ști în ce zi suntem... respectiv, poate e mai bine să spun că numai Eliza se preface că astăzi este, să spunem, miercuri sau vineri, însă, de fapt, zilele nu mai au nume, număratoarea inversă cu care ne-am născut a încetat undeva sau a dispărut, poate din cauza unei catastrofe, poate după ea, când n-a observat nimeni și toate aceste date la care Eliza ține încă atât de mult, cineva le poate tolera ca pe niște obiceiuri sau ca pe o distracție, ca pe acel ceva pe care îl fac leneșii ca să le treacă timpul, însă nimeni nu le mai poate înțelege ca pe niște date sigure, ca pe o informație care valorează ceva în afara (*neclar*)... și, în general, ce sens pot avea zilele unei săptămâni sau datele unei luni dacă nu mai există anotimpuri?... iarna nu mai există, abia dacă mai există acele ușoare derapaje față de primăvară și toamnă, deși nu mai știu cine ce este, asta se întâmplă numai noaptea, aceste răcirii temporare, însă nu mai există moartea plantelor... există doar asta, o vară eternă, monotonă și complet imobilă, ca un august infinit, deși nici cuvântul ăsta nu mai are niciun sens... ar merita încă să privim stelele, deși pentru asta am avea nevoie de o femeie mult mai deșteaptă și mai educată, eu, în mod sigur, n-o să ajung prea departe... nu cred că aceste câteva cărți mi-ar fi de mare ajutor... și toate orele acelea de astronomie de la Osiek și așa au fost uitate dacă au și fost vreodată învățate... însă aici parcă e ceva... ceva ce așteaptă să fie citit... restul naturii nu mai spune nimic, cel puțin mie, cu Eliza e altceva, ea nu încetează cu măsurătorile, deși, de fapt, nici ea, din câte pot vedea, nu studiază *natura*... cerul, fazele Lunii, numărarea și enumerarea stelelor, nimic altceva... totuși, nu le-aș schimba numele, ar fi prea idiot, n-am dat nume noi nici zilelor și lunilor, deși n-a fost niciodată un moment mai bun pentru asta, nimeni n-ar fi avut motiv să se revolte, dacă, în general, s-ar fi găsit cineva... totul s-a schimbat... și poate tocmai din acest motiv numele de pe cer trebuie să rămână neschimbate... poate pentru cineva de pe Pământ ar avea o semnificație faptul că astăzi este joi sau sâmbătă, aprilie sau (*interferențe 8 secunde*) lumina de pe cer și sistemele politice, nimănui nu i-a fost scris să

se numească Aquile Altair sau Fomalhaut... (*liniște 9 secunde*)... Rac, numai puțin... Aselus Australis, Aselus Borealis... β Cnc, ea e cea mai strălucitoare, îmi amintesc asta, Al Tarf, am citit undeva că în arabă înseamnă *sfârșit*, a fost însă o greșeală... ce altceva? da, la dracu', Praesepe, cum de nu mi-am amintit asta... cândva mă fermecau aceste rețele, mai ales Pleiadele, apoi și Jaslice³, deși, probabil, nu sunt același lucru, însă mie mi se părea că sunt la fel, ca niște roiuri compacte, vechiul nume pentru Jaslice era Coșnița... cred că, de fapt, se numește un stol stelar sau un ciorchine.. sau un grup deschis sau o pâclă, am uitat ce e... totul sună mult mai frumos decât M_{44} , deși înainte de catastrofă divinizau acest tip de catalogare... nu puteau rezista numai cu ρ , respectiv cu sistemul ei planetar, respectiv al lor, era o stea binară... acolo era și 55 Cancri Ae, în el puneau (*interferențe 15 secunde*) *Deasupra pământurilor*... sau t Boötis Ab, ca un nou Jupiter... de fapt, el este în expansiune chiar acum, în acest moment, sub constelația Racului... de neînțeles... este absurd, un corp ceresc atât de maiestuos nu e întâmplător *primul*, deși nu este decât o sferă cu gaze pure, cel puțin din câte îmi amintesc sau, nu știu, sau are numai un nucleu, ceva stâncos, însă miniatural... și totuși, o putere atât de mare, ca absolut (*9 cm deteriorat*) Terminus, trăsnet pur, o furtună continuă, ca un ciclon, o pată roșie mai mare decât Pământul, se dezlănțuie cu furie de secole, perfect... și sateliții, un cârd întreg de sateliți mai mari decât toți ceilalți, Ganimed, Kalista, Iia, Europa, Amalthea, nu-mi mai amintesc, Ananke, Pasiphae... însă *Racii și Jupiter*... poate că, de fapt, ar trebui să fii ironic din cauza megalomaniei lor, de pildă, semnul lui Jupiter arată ca 24, probabil din cauza celor 24 de ore, fiindcă Racilor trebuie să te dedici de dimineață până seara, de fapt, zi și noapte, lumea nu le mai ajunge... toți acești Raci au frecvent planuri și idei mari și întotdeauna în constelația Racului se vor năpusti asupra unor capete străine pentru a le realiza, organizează camarilele care îi vor însoți, suite care îi vor face reverențe, grupuri de lucru care vor ridica schele

³ Numele popular croat al unui grup de stele din constelația Racului

doar pentru ca aceste persoane jalnice și disperate să rămână în poziții verticale din cauza acestora, probabil, și (interferențe 23 de secunde) ideea de popor, nevoia de a se lega între ei în aceste grupe și colective incompreensibile, în rețele interdependente și absolut inutile... ceva similar s-a aflat probabil și la temeliile catastrofei... și absolut sigur vreo clică a Racului a născut și ideea cercului sau, cel puțin o latură a sa, puritană și dictatorială, tot ce nu mai avea nicio legătură cu menținerea siguranței și încă mai puțin cu femeile reale din familie... însă n-are nicio importanță, realmente nu mai are nicio importanță... e cam straniu să-ți amintești de zilele acelea... și de niște oameni... uneori mi se părea că Eliza și Petar ar putea fi căsătoriți, numai dacă ne-am fi născut cu toții într-o altă vreme, iar eu m-aș fi putut preface că sunt fiica lor și totul ar fi fost în regulă, sau cel puțin mai ușor decât a fost... totuși, când îmi amintesc cum arăta spre final totul... puteam vedea cum strălucesc fulgerele între capetele lor... dacă am fi trăit într-un secol absolut normal, probabil totul ar fi explodat... o vreme m-am gândit că ei doi nu doar s-au despărțit, că probabil ea, ca să spun așa, l-a ajutat să plece, poate cu un obiect dur sau cu un cuțit, însă probabil n-a fost nevoie... de altfel, cred că totul s-a sfârșit când Petar a decis că vom desființa cercul și fiecare va porni pe drumul lui, chipurile pentru că totul devenise prea periculos, nu mai puteam rămâne nici două zile în același loc... treisprezece oameni, era totuși prea bățător la ochi, eram suspecti și înainte de catastrofă, iar după (*neclar*) ne-am separat... dacă-mi amintesc bine, Eliza abia după asta a început să vorbească despre puritatea cercului și liniile feminine, deși, probabil, întreaga poveste a apărut înainte de moartea Nadiei, câtă vreme față de ea puteam s-o numesc pe bunică Nadia și nu Gerda, prioritățile sângelui încă nu luaseră locul tuturor legăturilor familiale, asta se întâmpla înainte de primele ligaturi... și atunci a pornit încetișor... probabil, mai întâi cu Nadia, nu *suntem ruși*, o strategie bună, de parcă și-ar fi închipuit cineva că numele ei vine de la *Nadejda* și nu de la *nagy*... și abia după plecarea lui Petar ea a devenit, de fapt, *Eliza*, așa ca acum, însă

pentru mine ea a fost din totdeauna Beta... nu-mi amintesc ca cineva s-o fi strigat *Elisabeta*, deși probabil asta ar fi fost cel mai puțin absurd, la fel cum pe mine nimeni nu m-a strigat niciodată *Doroteea*, nici nu sună ca numele meu, chiar și atunci, în zilele cercului, când mă strigau, de fapt, *Tea*... suna, probabil, mai serios decât Dora, atunci am avut acea misiune sfântă, după ce nu le-am mai trebuit, după ce s-a spart ultimul cerc, am putut redeveni sora mai mică a Elizei, ajutoarea mai proastă și mai incapabilă a predestinatei noastre *magistrae*... deși asta nu mă deranjează, mă pot imagina ca fiind Dora în toate situațiile, când fac curățenie în casă, când stau întinsă în iarbă, când mănânc, când sunt la războiul de țesut, când stau pe gânduri, însă Tea era altceva, ceva care aparține mult mai puțin ființei mele... acum, când încerc să mi-o amintesc, abia o observ din cauza uniformei sale de gală, din cauza vocilor străine care străbat din ea, n-o mai recunosc în atitudinea asta a ei de preoteasă.. bine, toate astea sunt, firește, prostii, inventez firește, vechea școală s-a stins de mult, aici nu se mai organizează niciun fel de ceremonii, oricât de mult le-ar dori Eliza, și nici eu nu arătam în vreun mod special, de fapt, arătam mai puțin straniu decât astăzi, în vremea aceea mai aveam încă ceva îmbrăcăminte de oraș, nu coseam totul singură, încă mai existau magazine... însă dacă ne-ar vedea cineva acum, în momentul acesta, total nepregătite, probabil s-ar speria de moarte, cine știe ce-ar crede, că vede probabil niște stafii... deși, în realitate, nu suntem deloc palide și străvezii, în mod sigur arătam mult mai bine și mai sănătoase decât în vremea când trăiam la Osiek, cel puțin în măsura în care puteam fi comparate cu cele câteva fotografii care ne-au mai rămas, însă nu asta era problema, ci acele materiale din care coseam rochiile noi în care arătam realmente incredibil... când Eliza intra în câmpul meu vizual, în prima fracțiune de secundă, arăta ca o păpușă vie, cu obrajii aceia și cu părul ăla, deși eu arătam probabil și mai rău, Eliza e mai slabă și nici părul ei nu e la fel de des ca al meu... două jucării pentru fete, însă la scară umană... ca și cum păpușile s-ar fi pornit din podul cuiva, probabil tocmai într-o

asemenea casă, și în trecut (*interferențe 45 de secunde*) prea târziu, lumea reală nu mai este aici... însă îmi place cum arată casa, mai ales dinspre livada de sud sau de aici sau de pe vreun alt deal... așa a fost și înainte, puteam privi ore întregi cum își schimbă culorile clădirile, soarele pe fațade, după-amiază și pe înserat, primăvara târziu sau vara... asta e, probabil, din cauza anilor aceia din strada Jäger, sau (*neclar*) sau (*interferențe 5 secunde*) complet inutil, prăfuit, mort, în toiul lui august... în liniște... poate doar vreo pisică traversează strada, dinspre estul străzii spre vest sau de la facultate spre societatea comercială... și biserica evanghelică... de la fereastra mea vedeam doar turnul, cărămida roșie și *Quercus robur*... credeam că ăsta e numele lui... mi-a rămas puțin din copilărie și, în general, despre Osiek... însă acest peisaj mi-a rămas întipărit în memorie, ca o fotografie, pot să-l scot mereu, să-l privesc din nou și să-l analizez până la ultimul detaliu... nu mă mai pot lega de această viață, firește (*interferențe 12 secunde*) ordine, ponderație, calm... asemenea casei de țară a unei familii de orașeni, probabil în extrasezon, chiar și această clădire a școlii cu sălile ei goale... strada Jäger, mereu aceeași stradă într-un oraș fantomatic, nu are niciodată pietoni, iar în spatele zidurilor îmi pot imagina aceste fotografii sau cel puțin puteam înainte, în care oameni bine îmbrăcați și spilcuiți citesc și scriu, compun și cântă, oameni care învață, care gândesc, puteam auzi această floră de cameră, modestă, naivă a civilizației cum se dezvoltă pe nesimțite, departe de tot, cum își întinde și își înfundă rădăcinile în mlaștina în care s-a aflat și pe care o transformă în altceva complet diferit... ce-i drept, probabil așa a început drumul spre catastrofă, cu dorința aceea ca totul să devină altceva, iar acum probabil nu mai există nimic din asta, nici una, nici alta, a rămas doar această fotografie, inexistentă și ea, în capul meu... asta am vrut să spun în asemenea momente, într-o după-amiază târzie sau în prima ei parte, e ceva în această fațadă, în nuanțele coroanelor copacilor, ce (*neclar*) Osiek... însă când le-am văzut prima dată... nu pot crede că a fost casa aceea... ne-am cutremurat când a apărut în fața noastră, în mijlocul

pădurii, în preajma zorilor, totul era palid, verde cenușiu și calm, nefiresc de calm, cel puțin pentru momentul acela al zilei, fără oratoriul matinal... pereții complet roși de umezeală, fața de pe care se cojise vopseaua și o parte din tencuială, puteam vedea cărămizile goale... ușa nu exista, probabil putrezise, prin intrare se abia se putea întrezări salonul în întuneric, pereții arătau îngrozitor, tapetul acela cu motive florale, maronii și roșii, ceva asemănător cu ce am desenat mai târziu... se vedea imediat că respectiva casă fusese cândva splendidă, însă îmi era indiferent, mai ales în acele prime zile, în vreme ce Eliza nu se putea decide dacă să rămânem... mergeam mereu în jurul casei, ne uitam prin ferestre și ni se părea mereu că e cineva înăuntru în acele mișcări ale umbrelor (*neclar*) coroanele copacilor... casa părea că se află în mijlocul toamnei deși era vară, la fel ca și astăzi, cred că și atunci era tot august... însă se părea că totul e acoperit cu un strat de umezeală și scoarțele copacilor erau reci ca pereții... acum mi se pare că am călcat pe niște frunze de toamnă, portocalii, roșii, galbene, maronii, probabil moi și complet putrede, în fața casei și în (*zgomote 15 secunde*) pete violacee se lipiseră ca niște ornamente în tot salonul, de pe parchet pe pereți, una câte una... totul însă vine și trece, iluzii tactile apărute din impresii vizuale, știu că, de fapt, totul era mai mult sau mai puțin uscat, parchetul era destul de bine întreținut și sub prima lumină se transformase totul într-o imagine complet diferită, absolut inofensivă, chiar puțin cam romantică, toate culorile calde care ieșiseră la suprafață și se părea deodată că această ruină este, de fapt, o casă de familie, absolut obișnuită, în care ne puteam muta imediat... și că acum e realmente a noastră, confortabilă cât se poate, complet sigură, bine cunoscută până la ultimul milimetru, însă totuși... când îmi amintesc cea primă secundă, ceva cu privire la ea, nu știu ce (*interferențe 12 secunde*), geamurile ferestrelor, cărămizile albe de praf, caprifoiul de pe ele, iedera și soarele, nu știu, ceva în toate acestea creează... alte reliefuri pe fațadă ca niște ornamente florale, și iarăși revine acel (*neclar*) legăturile cu ea, poate că nu e nimic altceva decât procesele mele mentale, deoarece casa, abia acum, când mă gândesc la ea, se transformă